

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ імені Г. С. СКОВОРОДИ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Вчені Національної академії наук України

Віктор Аронович Малахов

Бібліографічний покажчик

НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ імені Г. С. СКОВОРОДИ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Вчені Національної академії наук України

***Віктор Аронович
Малахов***

*Біобібліографічний
показчик*

Київ – 2009

ББК 72г (4УКР) я1
П 58

Малахов Віктор Аронович

П 58 Біобібліогр. покажч. / Укладач О.Є.Лукашук; Авт. вступ. ст. М.В.Попович. – К., 2009. – 28 с. – (Сер.: “Вчені НАН України”)

У цьому покажчику репрезентовані праці відомого українського вченого, доктора філософських наук, професора, педагога, фахівця у галузі культури, етики, культурології, історії української культури, головного наукового співробітника відділу філософії культури, етики та естетики Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України Віктора Ароновича Малахова.

Для фахівців, науковців, викладачів, аспірантів, студентів вузів, усіх, хто цікавиться проблемами філософії.

© О.Є. Лукашук, укладання, 2009

© М.В.Попович, автор вступ. Ст., 2009

© Київ 2009

Вступне слово

Віктор Малахов народився 1948 р. в Києві, в сім'ї скульптора Арона Яковича Футермана і Тамари Павлівни Малахової, лікаря-терапевта. Філософську освіту здобув у Київському державному університеті ім. Т.Г. Шевченка, де вчився у 1967–1972 рр.

В студентські роки слухав курси таких, зокрема, викладачів, як В.О. Босенко, М.О. Булатов, А.О. Пашкова, І.В. Бичко. Відвідував гурток естетики, яким керував А.С. Канарський; там і познайомився зі своєю майбутньою дружиною Тетяною Чайкою. Власні дослідницькі інтереси дедалі більшою мірою пов'язував з галуззю етики, в якій побачив справжній притулок для свободи людини та розмаїття її буття. Свою дипломну роботу присвятив проблематиці *свободи волі* на матеріалі західної філософії XIX – початку XX ст. Етична спрямованість думки молодого дослідника знайшла свій вияв також у першій значній його публікації – статті «Проблема моральної свободи в етиці Канта» (1975; бібліографічні дані див. нижче).

Проте часи для етичних студій в Україні були тоді не найкращі, і, потрапивши 1972 р. до Інституту філософії АН УРСР, В. Малахов мав дякувати долі за те, що опинився у відділі марксистсько-ленінської естетики. Наскільки відомо, він ніколи не шкодував за дванадцятьма роками, що йому випало пропрацювати у тому відділі під керівництвом розумної і доброї людини, бездоганного інтелігента В.І. Мазепи. Натомість відшукав власну «нішу» вже в суто естетичній царині. Цією «нішою» стала теорія *художнього образу*; останній в дослідженнях В. Малахова розкривається як своєрідне силове поле, творча напруга якого визначається співвідношенням контрастуючих засад переживання і споглядання, художнього часу і художнього простору, семантизації і безпосередньої аксіологізації досвіду, завершеності і відкритості, відтворюваності й унікальності (див., зокрема, роботу 1979 р. «Творча природа і соціально-культурна обумовленість художнього образу»). До зазначеної проблематики В. Малахов повертатиметься і надалі.

Одночасно з проблемами етики і, згодом, естетики Малахов опрацьовує ще одне коло проблем, яке зрештою постає як *співвідношення засад людської діяльності і культури*. Річ у тім, що ще в студентські роки, розмірковуючи над популярною тоді ідеєю «діяльнісної сутності людини», він виробив погляд на діяльнісну концепцію як на своєрідний «вічний двигун» новітньої філософської думки, який надає незворотного характеру самоствердженню активної людської суб'єктивності, встановлює збагненний взаємозв'язок між безліччю більш або менш істотних рис останньої – і разом з тим витискує геть, за межі осягнення те, що, власне, й робить людину людиною, – її свободу, моральність, любов. Здолати цю фатальну сліпоту і самовпевненість діяльнісного розуміння людини покликане, як вважав певний час В. Малахов, звернення до ідеї культури – звідси тематика його кандидатської дисертації «Про специфіку культурної обумовленості людської діяльності» (1981), а також першої індивідуальної монографії – «Культура та людська цілісність» (1984).

Осмислення культури як особливого «наддіяльнісного» виміру людського буття, структурна організація якого базується на вільному спілкуванні людей, причетних до реалізації тих або інших спільно визнаних смисложиттєвих цінностей, своєю чергою, привернуло увагу дослідника до теми цілісного людського *світоставлення* як основи

культурної смислотворчості – і до втілення цього світоставлення в мистецтві. Такий «круговий шлях» думки через філософію культури знову до естетики знайшов втілення в монографії 1988 р. «Мистецтво і людське світоставлення», а також у докторській дисертації «Моральне світоставлення в мистецтві (філософсько-естетичний аналіз)» (1992). Однією з визначальних ідей названих праць стала думка про мистецтво як своєрідну *культуру культури*: ті самі сутнісні визначення, що їх культура покладає в реальному бутті, мистецтво, згідно з таким його розумінням, ідеально завершує і зводить воєдино у формі цілісного переживання суб'єкта. Водночас, як діяльність «з» культурою, справжнє мистецтво незмінно виявляє тенденцію до виходу за її межі – у відкритий простір людського буття і співбуття.

Втім, з середини 80-х років В. Малахов усе частіше звертається до первинної царини своїх філософських інтересів – до етики. Таке «повернення до витоків» з одного боку, як можна припустити, було обумовлене еволюцією поглядів самого науковця, в естетичних і філософсько-культурних студіях якого все виразніше вимальовувався етичний «духил». З іншого ж – нова суспільна і духовна ситуація, що тоді почала формуватися, створювала для етичного дискурсу значно ширші можливості, та й сама нагально потребувала етичного осмислення.

Тож В. Малахов радо занурюється в улюблену проблематику. Одна за одною виходять три його брошури в серії «Етика» московського видавництва «Знание»: «Сенс життя і моральне ставлення особистості до світу» (1986), «Сором. (Філософсько-етичний нарис)» (1989), «“Наука розставання”...» (1992). У 1992 р. в Інституті філософії, у складі відділу філософії культури, етики і естетики створюється сектор етики (згодом переформатований на проблемно-дослідну групу); керівником відповідної планової тематики стає В. Малахов. За час, що минув відтоді, співробітниками сектору, згодом групи, були видані 4 колективних монографій: «Етичні норми і цінності: проблема обґрунтування» (1997), «Етика і політика: проблеми взаємозв'язку» (2001), «Етос і мораль у сучасному світі» (2004), «Цивілізаційні виміри моральності: зміна парадигм» (2007); В. Малахов був відповідальним редактором і одним із співавторів кожної з них.

Тематичний репертуар публікацій В. Малахова впродовж останніх 15–20 років є досить строкатим: від проблем виховання і освіти до проблем толерантності, від юдаїки до християнської етики, від таких феноменів, як сором або мовчання, до таких, як «прикол», «лихий погляд» або навіть «нудота-2». Те, що об'єднує усі ці, справді аж надто розмаїті, позбавлені непорушної внутрішньої цілісності спроби, – це спільна філософсько-етична пошукова основа, прагнення потойбіч монологічної схеми діяльнісного самоствердження суб'єкта артикулювати смислові колізії і нюанси (без уваги до нюансів немає-бо філософії!) людського вибору, вільного і багатолікого буття людини у світі.

В епіцентрі ж усіх подібних розвідок (який, попри все, легко окреслюється) у «зрілого» Малахова незмінно постає проблематика *спілкування, відношення до Іншого* як принципової альтернативи будь-якій монологічній самозамкненості людської суб'єктивності. Маючи за своїх найближчих філософських «співрозмовників» таких несхожих один на одного мислителів, як Генріх Батищев та Емануель Левінас, Малахов вибудовує своє бачення зазначеної проблематики на вістрі зіткнення репрезентованих ними підходів до основоположного питання про співвідношення онтології та етики. В термінах

самого Малахова, це налаштовує на віднайдення концептуального зв'язку між *постонтологією* та *іноонтологією*: між таким осмисленням етичної обов'язковості, яке жодним чином не спиралося б на псевдоочевидність вимог і «закликів» буттєвого самоствердження (*conatus essendi*) – і окресленням альтернативного способу представлення самого буття, що виключав би можливість редукції останнього до згаданого потягу самоствердження (наприклад, самоствердження діяльнісного). Ключовим для такої альтернативної онтології («іноонтології») могло б виявитися, зокрема, визначальне для християнської традиції розуміння буття як *дарунку любові* – звідси інтерес Малахова до т.зв. «постсекулярного» напрямку сучасної філософської думки.

У будь-якому разі, намацуючи підхід до осягнення людського спілкування від його вищих смислотворчих щаблів, Малахов знаходить для цього надійний орієнтир і, можна сказати, надихаючий імпульс у зверненнях іще до однієї незмінно важливої для нього теми – теми *любові* як ідеалу спілкування і своєрідної кульмінації людського світоставлення загалом. Збірник «Вразливість любові» (2005), в основному присвячений цій темі, на сьогодні є, за визнанням самого Малахова, найістотнішою з його публікацій.

Починаючи з 1984 р., В. Малахов викладає етику та інші філософські дисципліни у різних вишах Києва та України; на цій ниві він працював у Київському державному університеті ім. Т.Г. Шевченка, Національному університеті «Києво-Могилянська академія», Міжнародному Соломоновому університеті, Національному університеті «Острозька Академія», Східноукраїнському національному університеті ім. В.І. Даля. Тож важливою частиною доробку Малахова стали написані і видані ним курси лекцій – посібники «Етика» (на сьогодні ця книжка витримала 6 видань: 1996, 2000, 2001, 2002, 2004 та 2006 рр.) та «Етика спілкування» (2006).

Розглядаючи гострі моральні проблеми сучасності, В. Малахов полюбляє звертатися до жанру філософсько-етичної есеїстики. Пробивав свої сили також у галузі есеїстики переважно художньої («Нотатки та сновидіння», 1992, 1995, 2005) та поезії («Услід душі», 2005). Вважає ці спроби першочергово важливими для себе, має намір їх продовжити. Одним із наскрізних мотивів у зазначених галузях для В. Малахова протягом багатьох років залишалася любов до рідного міста. Усвідомлюючи себе передусім киянином, В. Малахов співвідносить свій душевний досвід, свої думки і почуття з образом Києва, немовби «вписує» їх у його просторовий ландшафт. Можна гадати, що екзистенційна причетність до рідного міста правила для В. Малахова за наочне втілення тієї вільної і надихаючої онтології дарунку, «онтології зверху», яку він вперто протиставляє переважаючим у наші дні намаганням збагнути й ідентифікувати людину «знизу», з огляду, головним чином, на стихійну, морально й духовно не просвітлену її «вкоріненість» у бутті.

Основна тональність останніх публікацій В. Малахова і, наскільки можно судити, також і його останніх роздумів, дістала недвозначне втілення у назві його збірки 2008 р. «Право бути собою». На переконання автора, одним з найбільш нагальних завдань філософії загалом і етики зокрема стає сьогодні духовне обстоювання людської ідентичності, допомога особистості, яка перебуває під тиском дегуманізуючих тенденцій нинішнього цивілізаційного устрою і його надпотужних маніпулятивних механізмів, у її спробах захистити свою людяність, реалізувати своє неповторне покликання, своє право бути людиною, бути собою.

Дбати в нинішньому світі про вразливі скарби людяності – значить, плекати в собі стійку й терплячу *мужність доброти*, смиренну готовність іти проти панівної течії часу. Філософія, яка не хоче зраджувати людину, повинна в наші дні ставати, бодай якоюсь мірою, *філософією опору*, – саме на цьому твердженні, гадаю, можна поставити крапку в розповіді про дотеперішню еволюцію поглядів В. Малахова. Втім, як достеменно відомо його друзям, бажання писати і думати далі він ще не втратив.

М.В.Попович

Віктор Малахов

Найважливіші дати життя та діяльності

- 1948 – 4 липня, народився у м. Києві.
- 1966 – Закінчив середню школу № 87 м. Києва.
- 1966–1967 – Формувальник Київського живописно-скульптурного комбінату.
- 1967–1972 – Студент філософського факультету Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка.
- 1972 – Старший лаборант відділу марксистсько-ленінської естетики Інституту філософії АН України.
- 1973 – Молодший науковий співробітник відділу марксистсько-ленінської естетики Інституту філософії АН України.
- 1980 – 8 лютого, одружився з Тетяною Олексіївною Чайкою.
- 1981 – 27 березня, захист кандидатської дисертації «Про специфіку культурної обумовленості людської діяльності».
- 1981 – Присуджено науковий ступінь кандидата філософських наук.
- 1984 – Старший науковий співробітник відділу філософських проблем соціалістичної культури Інституту філософії АН України.
- 1985 – 31 липня, народження дочки Катерини.
- 1989 – Провідний науковий співробітник відділу філософських проблем соціалістичної культури Інституту філософії АН України.
- 1991 – Присуджено вчене звання старшого наукового співробітника.
- 1992 – Завідувач сектору етики Інституту філософії НАН України.
- 1992 – 29 жовтня, захист докторської дисертації «Моральне світо-відношення в мистецтві (філософсько-естетичний аналіз)».
- 1992 – Присуджено науковий ступінь доктора філософських наук.
- 1996 – Провідний науковий співробітник відділу філософії культури, етики та естетики Інституту філософії НАН України; керівник проблемно-дослідницької групи з етики.
- 2003 – Головний науковий співробітник відділу філософії культури, етики та естетики Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України.
- 2004 – Присуджено вчене звання професора.

**Хронологічний покажчик
друкованих праць
Малахова Віктора Ароновича**

1974

1. Огляд літератури з питань естетики (1970-1974) // Філософська думка. – 1974. – № 6. – С. 102–109.
2. Типы художественного творчества и их культурная обусловленность // Семинар по методологическим проблемам творчества : (тез. выступ.). – Симферополь, 1974. – С.132-133.
3. Реф. [Реферат] // РЖ. Обществ. науки в СССР. Филос. науки. – 1974. – №1. – С.136-140. – Реф. на кн. : Кучерюк Д.Ю. Эстетичне сприйняття предметного середовища. – К. : Наук. думка, 1973. – 143 с.

1975

4. Проблема нравственной свободы в этике Канта // Критические очерки по философии Канта. – Киев : Наук. думка, 1975. – С. 109-123.

1977

5. Художня творчість як спілкування // Філософська думка. – 1977. – № 1. – С.76-84.

1978

6. О нравственном аспекте прекрасного в искусстве // Эстетические категории в литературоведческом и искусствоведческом анализе : Всесоюз. науч. конф. : Тез. докл. – Днепропетровск, 1978. – С.200-202.

1979

7. Искусство и творческая деятельность / АН УССР. Ин-т философии; отв. ред. В.И. Мазепа. – Киев : Наук. думка, 1979. – 314 с.

Разд. III : Творческая природа и социально-культурная обусловленность художественного образа. – С. 68-130.

8. Про морально-виховне значення мистецтва // Філософська думка. – 1979. – № 4. – С. 79-84.
9. Реф. [Реферат] // РЖ. Обществ. науки в СССР. Филос. науки. – 1979. – № 2. – С. 105–108. – Реф. на кн. : Шудря Е.П. Художественное предвосхищение будущего. – Киев : Наук. думка, 1978. – 246 с.

1980

10. Художественная деятельность : Проблема субъекта и объективной детерминации / АН УССР. Ин-т философии; отв. ред В.И. Мазепа. – Киев : Наук. думка, 1980. – 395 с.

Гл. IV : Художественная деятельность в системе культуры. – С.112-169.

11. Про категоріальний статус загальних понять теорії культури // Філософська думка. – 1980. – № 6. – С. 110-111.

1981

12. Реф. : [Реферат] // РЖ. Обществ. науки в СССР. Филос. науки. – 1981. – № 2. – С.106-109. – Реф. на кн.: Полякова Т.А. Социально-эстетическая функция искусства в познавательной деятельности. – Киев : Наук. думка, 1980. – 159 с.

1982

13. Очерки по философии Л.Фейербаха / АН УССР. Ин-т философии; отв. ред. М.А.Булатов, В.Г.Табачковский. – Киев : Наук. думка, 1982. – 336 с.

Гл. IV : Л.Фейербах и отечественная философия. – § 2 : Антропологизм Л.Фейербаха и Н.Г.Чернышевского. – С. 253-281.

14. О методологическом аспекте проблемы соотношения деятельности и культуры // Методология и теория деятельности : Тез. докл. к X междунар. симпозиуму. – Горький, 1982. – С. 62-63.

15. Реф. : [Реферат] // Обществ. науки в УССР. 1976-1980 гг. Философия. Реф. сб. – Ч 2. – Киев, 1982. – С. 355-358. – Реф. на кн. : Полякова Т.А. Социально-эстетическая функция искусства в познавательной деятельности. – Киев : Наук. думка, 1980. – 153 с.

16. Реф. : [Реферат] // Там само. – С. 384-385. – Реф. на кн. : Шаблюковский Е.С. Эстетика Чернышевского и наша современность. – Киев : Мистецтво, 1978. – 126 с.

17. Рец. : Историческая типология художественного творчества / Малахов В., Мазепа В. // Вопросы литературы. – 1982. – № 9. – С. 248-254. – Рец. на кн. : Наливайко Д.С. Искусство: направления, течения, стили. – Киев : Мистецтво, 1981. – 288 с.

1983

18. Эстетическое сознание и художественная культура (проблемы взаимодействия) / АН УССР. Ин-т философии; отв. ред. В.И.Мазепа. – Киев : Наук. думка, 1983. – 279 с.

Гл. III : Эстетическое сознание в контексте человеческой целостности. – С.47-82.

19. Мистецтво і мораль : форми взаємодії (Про роль мистецтва у вихованні людяності) / В.А.Малахов, Т.О.Чайка // Художня культура і суспільний прогрес (XXVI з'їзд КПРС про роль художньої культури в розвитку соціалістичного суспільства) : Зб. / упоряд. Яранцева Н.О. – К. : Мистецтво, 1983. – С. 29-43.

20. Ценность как категория культуры // Актуальные методологические вопросы современной науки / редкол. Н.Н.Киселев, А.М.Кравченко, В.Г. Табачковский. – Киев : Политиздат Украины, 1983. – С. 145-147.

21. Цінність як категорія теорії культури // Філосо. думка. – 1983. – № 2. – С. 76-85.

1984

22. Искусство и коммунистическая нравственность. – Киев: “Знание” УССР, 1984. – 16с.

23. Культура и человеческая целостность / отв. ред. С.Б. Крымский. – Киев : Наук. думка, 1984. – 119 с.

Реф. : Мосолова Л.Н. [Реферат] // РЖ. Обществ. науки в СССР. Филос. науки. – 1985. – № 1. – С. 69-71.

Рец. : Горський В.С., Іщенко Ю.А. Культура в контексті людської цілісності // Філосо. думка. – 1985. – № 4. – С.119-121.

24. Как изучать тему “Нравственные устои социалистического образа жизни и художественная культура” : Материалы в помощь. – Киев, 1984. – 19 с.

25. Основы философского анализа творчества: деятельность – культура – человек // IV семинар по проблемам методологии и теории творчества. – Симферополь, 1984. – С. 13-15.

26. Розумні потреби в контексті людської цілісності. (Формування розумних потреб особи. Круглий стіл “Філосо. думки”). – // Філосо. думка. – 1984. – № 5. – С. 17-18.

1985

27. Искусство в мире духовной культуры / АН УССР. Ин-т философии; отв. ред. Е.П.Шудря. – Киев : Наук. думка, 1985. – 239 с.

Гл. III : Воздействие культуры на духовное развитие личности. – Разд. I : Искусство как самореализация человека / В.А.Малахов, Т.А.Чайка. – С. 139-154.

28. Художественное творчество в системе социалистической культуры (к методологии исследования) // Системный подход в изучении социалистической культуры. – Новосибирск, 1985. – С. 74-82.

1986

29. Художественное творчество в системе социалистической культуры / АН УССР. Ин-т философии; отв. ред. В.И.Мазепа. – Киев : Наук. думка, 1986. – 279 с.

Гл. I : Художественное творчество как феномен культуры. – С. 9-52.

Гл. II : Видовая специфика культуры и художественное творчество. – § 3 : Искусство и нравственная культура социалистического общества. – С. 86-102.

30. Смысл жизни и нравственное отношение личности к миру. – М. : Знание, 1986. – 64с. – (Этика. – № 7).

31. Естетичне та етичне // Філософський словник / за ред. В.І.Шинкарука. – Вид. 2-е. – К.: УРЕ, 1986. – С. 183.

32. Простір і час у мистецтві // Там само. – С. 546-547.

33. Любовь и сострадание как нравственные принципы общения // Проблемы нравственной культуры общения: Теорет. вопросы нравственной культуры общения в соц. обществе : Материалы симпоз. – Вильнюс, 1986. – С. 258-260.

34. Рец.: Сутнісний аналіз єдності морального і естетичного // Філосо. думка. – 1986. – № 1. – С. 127-128. – Рец. на кн. : Фортова А.И. О диалектическом единстве нравственного и эстетического. – Киев : Вища школа, 1985. – 151 с.

1987

35. Искусство и противоречивость духовного развития личности // Актуальные проблемы эстетики и эстетического воспитания в свете решений XXVII съезда КПСС : Тез. докл. – Ч. I. – Полоцк, 1987. – С. 31-32.

36. Искусство и специфика духовного развития личности // Духовное богатство социалистического общества : Материалы город. науч.-практ. конф. – Балаково, 1987. – С. 107-109.

37. Не “обработка”, но воспитание // Самотлорский практикум : Тез. докл. – Тюмень, 1987. – С.18.

38. Слово и безмолвие в древнерусской культуре (к проблеме типологии) / В.А.Малахов, Т.А.Чайка // Человек и история в средневековой философской мысли русского, украинского и белорусского народов : Сб. науч. тр. / АН УССР. Ин-т философии; отв. ред. В.С.Горский. – Киев : Наук. думка, 1987. – С. 98-111.

39. Художественный образ как феномен культуры // Искусство в системе культуры / сост. и отв. ред. М.С. Каган. – Л. : Наука, 1987. – С. 75-80.

1988

40. Искусство и человеческое мироотношение. – Киев : Наук. думка, 1988. – 213 с.

Рец. : Нестеренко В.Г. [Рецензія] // Філософ. думка. – 1990. – № 6. – С. 123-124.

41. Для кого ж ми пишемо? (про літературну адресованість філософських текстів) // Філософ. думка. – 1988. – № 1. – С. 73-76.

42. Естетичне і етичне // Естетичне виховання : Довідник / упоряд. Н.О.Яранцева. – К. : Політвидав України, 1988. – С. 83-87.

43. Мистецтво і моральне виховання // Там само. – С. 177-183.

44. Німецька класична естетика (кінець XVIII – початок XIX ст.) // Там само. – С. 25-31.

45. Этика должна заново привыкать обращаться к человеку // Самотлорский практикум – 2 : Сб. материалов экспертного опроса. – М.; Тюмень, 1988. – С. 36-37.

46. Рец. : Мистецтво і цивілізація: ракурси взаємодії // Філософ. думка. – 1988. – № 4. – С. 126-128. – Рец. на кн. : Завадский С.А., Новикова Л.И. Искусство и цивилизация : Искусство на пути к коммунистической цивилизации. – М. : Искусство, 1986. – 271 с.

1989

47. Культура и развитие человека : очерк философско-методологических проблем / АН УССР. Ин-т философии; отв. ред. В.П.Иванов. – Киев : Наук. думка, 1989. – 320 с.

Гл. V : Нравственные основания духовного развития личности. – С.254-306.

48. Художественная культура и эстетическое развитие личности / АН УССР. Ин-т философии; отв. ред. В.И. Мазепа. – Киев : Наук. думка, 1989. – 295 с.

Гл. IV : Искусство и мироотношение личности. – С. 129-174.

49. Стыд : (филос.-этич. очерк). – М. : Знание. – 64 с. – (Этика. – № 8).

50. Все мы люди // Веч. Киев. – 1989. – 10 июля. – С. 2.

51. “Тотальное” воспитание или духовное обогащение личности ? // Целостный процесс эстетического развития личности : Тез. докл. и выступ. на Всесоюз. науч.- практ. семинаре 18-21 апр. 1989 г. в г. Херсоне. – М., 1989. – С. 10-11.

52. Філософія і світовідношення // Філософ. і соціол. думка. – 1989. – № 1. – С. 76-78.

1990

53. Граммы познания // Київське коло. – 1990. – Серпень. – С. 16.

54. Духовное творчество как императив современной культуры // Духовное творчество: процесс, эффективность : (Тез. XIII Всесоюз. теорет. семинара “Мировоззрение и научное познание”). – Киев; Ужгород, 1990. – С. 241-242.

55. Нація починається з людей : Звернення етиків України // Зелений світ. – 1990. – № 14. – С. 6.

56. Про шляхи перебудови суспільствознавства / В.І.Кузнецов, М.С.Бургін, М.О.Гудков...В.А.Малахов // Вісник АН УРСР. – 1990. – № 11. – С. 7-14.
57. Таково моє мнение // Веч. Киев. – 1990. – 28 июля. – С. 2.

1991

58. Бытие человека в культуре : (опыт онтологического подхода) / АН УССР. Ин-т философии; отв. ред. Е.К.Быстрицкий. – Киев : Наук. думка, 1991. – 176 с.
- Гл. IV : Нравственный аспект культурного бытия личности. – С. 113-159.
59. Бердяївські читання / Азархін А.В., Малахов В.А. // Філософ. і соціол. думка. – 1991. – № 11. – С. 163-165.
60. Город // Філософ. і соціол. думка. – 1991. – № 12. – С. 143-144.
61. Джерело здоров'я і відтворення народу – у визнанні ним природи як найвищого суб'єкта права : Спроба історичної ретроспективи / Сватков В.І., Нічик В.М., Малахов В.А., Грінчак І.Л. // Здоров'я та відтворення народу України : Матеріали наук. конф. – К. : Здоров'я, 1991. – С.93-97.
62. Зелений простір культури // Зелений світ. – 1991. – № 17-18. – С. 13.
63. Те саме // Ойкумена. – 1991. – № 6. – С. 7-13.
64. Нація в полі культури (Запрошення до дискусії) // Філософ. і соціол. думка. – 1991. – № 8. – С. 94-98.
65. Нравственная рациональность: к проблеме обоснования // Человек, бытие, культура : Тез. XIV Всесоюз. теор. семинара. – Ч. IV. – Киев; Переяслав-Хмельницкий, 1991. – С. 7-8.
66. Революція і культура // Слово. – 1991. – № 23. – С. 2.
67. Реставрация невозможна : (Несколько соображений по поводу нынешней духовно-нравственной ситуации) // Век XX и мир. – 1991. – № 7. – С. 33-36.
68. Хроніка : [інформація про п'яті Кантівські читання, м. Калінінград, 9-12 жовтня 1990 р.] // Філософ. і соціол. думка. – 1991. – № 1. – С. 170-171.

1992

69. “Наука расставанья...” – М. : Знание, 1992. – 64 с. – (Этика. – № 3).
70. Заметки и сновидения // Новый круг. – 1992. – № 1. – С. 7-12.
71. Кант і Гоголь : подвійний портрет // Філософ. і соціол. думка. – 1992. – № 1. – С. 50-57; № 2. – С. 54-63.
72. Над прірвою небуття // Вітчизна. – 1992. – № 9. – С. 182-185.
73. Правда, яку витримати нелегко // Український оглядач. – 1992. – № 6. – С. 1-3.
74. Філософія : відродження чи забуття ? // Слово. – 1992. – № 6. – С. 3.
75. Філософія проти ідеології (До проблеми гуманітаризації викладання філософ. дисциплін у вузі) // Ринок і проблеми гуманітарної підготовки економічних кадрів у вищій школі : Тез. доп. Респ. наук.-метод. конф. – К. : НМК ВО, 1992. – С. 36-38.

1993

76. Імператив творчості (декілька міркувань з приводу нинішньої духовно-моральної ситуації) / В.А.Малахов, Т.О.Чайка // Світогляд і духовна творчість / АН України. Ін-т філософії; відп. ред. : К.П.Шудря, Є.І.Андрос – К. : Наук. думка, 1993. – С. 133-139.

77. Межі національного дискурсу : етика, ідея, діалог // Національна ідея в духовній культурі України XIX-XX ст. : Матеріали Всеукр. наук. конф. – Полтава, 1993. – С. 16-18.
78. Образ Великого інквізитора у дзеркалі змінливих альтернатив : ворог свободи, страдник за людство... // Філософ. і соціол. думка. – 1993. – № 6. – С. 16-27.
79. Парадокс поцейбічності : Марксова концепція людини в світлі радянського досвіду // Філософ. і соціол. думка. – 1993. – № 2. – С. 114-131.
80. Право бути собою // Віче. – 1993. – № 1. – С. 110-118.
81. Сенс життя і ставлення до смерті / В.А. Малахов, Т.О. Чайка // Філософія : Курс лекцій : Навч. посібник. – К. : Либідь, 1993. – С. 402-430.
82. Феномен стыда в древнерусском нравственном сознании (к постановке проблемы) // Актуальні проблеми дослідження філософської культури східних слов'ян XI-XVIII ст. : Матеріали VIII Міжнар. наук. конф., присвяч. 270-літтю від дня народження Г.С. Сковороди. – Полтава, 1993. – С. 32-33.
83. Філософія та її місце в сучасній культурі (різдвяний диспут в УКМА) // Філософ. і соціол. думка. – 1993. – № 4. – С. 61-62.

1994

84. Бытие и рациональность: к проблеме обоснования этики // Онтологічні проблеми культури : Зб. наук. праць / АН України. Ін-т філософії; відп. ред. Є.К. Бистрицький. – К. : Наук. думка, 1994. – С. 115-129.
85. Диспут про толерантність // Філософ. і соціол. думка. – 1994. – № 11-12. – С. 208-209.
86. Етика : чи прийде час повернення ? // УНІАН – суспільство (огляди, коментарі, прогнози). – 1994. – № 39.
87. Інтелекція та еліта: становлення в сучасній Україні // Політична думка. – 1994. – № 3. – С. 19-20.
88. Існування як респонденція: паралелі між вченням хасидів і філософією вдячності у Г.Сковороди // Єврейська історія та культура в Україні : Матеріали конф. – К., 1994. – С. 81-87.
89. Культура і етноетика: Міжнаціональним відносинам – надійну етичну основу // Укр. оглядач. – 1994. – № 7. – С. 5.
90. Поезії // Укр. оглядач. – 1994. – № 8. – С. 5.
91. Проблема національної вини // Культура та етноетика : Тези міжнар. конф. – [Вип. 4]. – К., 1994. – С. 28-29.
92. Розвиток національних стосунків в Україні відбувається нині наосліп // Вісті з України. – 1994. – № 26. – С. 10.
93. Традиція і ми : Діалоги // Генеза. – 1994. – № 1. – С. 12-17. – Учасник діалогу.
94. Філософія вдячності Григорія Сковороди: Нетрадиційні паралелі // Вісн. НАН України. – 1994. – № 11-12. – С. 84-88.
95. Французька думка в Києво-Могилянській академії // Укр. оглядач. – 1994. – № 9. – С. 3.
96. Французька думка в Університеті “Києво-Могилянська академія” // УНІАН – суспільство (огляди, коментарі, прогнози). – 1994. – № 35 (66). – С. 1-2.

97. Чи здатне піднесення національної свідомості виховати моральну людину // УНІАН – суспільство (огляди, коментарі, прогнози). – 1994. – № 22 (53). – С. 4-5.

1995

98. Політологія посткомунізму : Політичний аналіз посткомуністичних суспільств / редкол. : В. Полохало (керівник). – К. : Політ. думка, 1995. – 364 с.

Розд. 2 : Політичні трансформації посткомуністичних суспільств. – Гл. 4 : Політична система та політичні партії. – § 2 : Політична еліта та інтелігенція. – С. 144-146.

99. М.Бубер і М.Бахтін : аспекти філософії діалогу // Єврейська історія та культура в Україні : Матеріали конф. – К., 1995. – С. 113-120.

100. Гортаючи “Страницы” / Малахов В., Чайка Т. // Український оглядач. – 1995. – № 1. – С. 14-15.

101. Етноетика – народження наукового напрямку / Єрмоленко А., Малахов В., Пазенок В. // Філософ. і соціол. думка. – 1995. – № 11-12. – С. 225-229.

102. Заметки и сновидения // Collegium. – 1995. – № 1-2. – С. 20-48.

103. Марксистсько-ленінська філософія у світлі “останніх рішень” (“постанова” “круглого столу”) : [Виступи] // Філософ. і соціол. думка. – 1995. – № 3-4. – С. 16-40. – Учасник “круглого столу”.

104. Родина : (Заметки киевлянина) // Егупец. – 1995. – № 1. – С. 73-81.

105. Трансформації киево-руського образу святості на Волині (роздуми над Волино-почаївським патериком А. Хойнацького) / В.Малахов, Т.Чайка // Почаївський монастир в контексті історії та духовності українського народу : (Тези наук. конф.). – Тернопіль, 1995. – С. 44-48.

106. Християнська мораль і ідея національного відродження : сучасні колізії // Формування основ християнської моралі в процесі духовного відродження України : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Кн. 1. – Острог, 1995. – С.45-46.

107. Problem podstaw etyki w kontekście filozoficznej ontologii kultury // Lubelskie odczyty filozoficzne. – Zb. 5. – 1995. – S. 152-168.

108. Рец. : Розмірковуючи про вічність // Філософ. і соціол. думка. – 1995. – № 9-10. – С. 239-247. – Рец. на кн. : Коган Л.Н. Вечность. Преходящее и непреходящее в жизни человека. – Екатеринбург, 1994. – 208 с.

1996

109. Етика : курс лекцій : навч. посібник. – К. : Либідь, 1996. – 304 с.

Рец.: Чалий С. Етичне вчення киянина Малахова // Альтернатива. – 1997. – 22-28 грудня.

110. Авторитарність і авторитет // Політичний портрет України. – 1996. – № 17. – С. 63-72.

111. М. Бубер и М. Бахтин: голоса в философии диалога // Наследие М.М. Бахтина и проблемы развития диалогического мышления в современной культуре : Тез. междунар. науч. конф. – Донецк, 1996. – С. 6-7.

112. Душа як суб'єкт морального життя особистості // Человек: дух, душа, тело : Матеріали докл. и выступ. на науч.-практ. конф. – Киев; Сумы, 1996. – С. 59-60.

113. Еврейская культура в ситуации постмодерна // Єврейська історія та культура в Україні : Матеріали наук. конф. – К., 1996. – С. 126-130.
114. Те саме // Евреи в меняющемся мире : Материалы I-й Междунар. конф. – Рига, 1996. – С. 153-157.
115. Екзистенція як респонденція : паралелі між вченням хасидів і філософією вдячності у Г. Сковороди // Jews and Slavs. – Vol. 5. – Jerusalem : The Hebrew univ., 1996. – P. 87-100.
116. Еліта та соціальна зміна : Матеріали “круглого столу” : [Виступ] // Філософ. і соціол. думка. – 1996. – № 5-6. – С. 201-251. – Учасник “круглого столу”.
117. Етика. Естетика // Програма циклу курсів “Філософія –2”. – К., 1996. – С.35-64.
118. Імагінація чуда у давньокиївській агіографії / Чайка Т., Малахов В. // Семантика образу в культурі середньовічної Європи : Схід – Захід : Матеріали міжнар. наук. конф. – К., 1996. – С. 34.
119. Cogito: етичні альтернативи // Вимога раціональності: Спадщина Рене Декарта у світі сучасної культури / ред. С.Кошарний, Я.Попова. – К.: Укр. філософ. фонд, 1996. – С. 99-102.
120. Особистість і національна культура : підґрунтя етичних проблем // Феномен української культури: методологічні засади осмислення / відп. ред. В. Шинкарук, С. Бистрицький. – К. : Фенікс, 1996. – С. 444-464.
121. Проблема зла в європейській моральній свідомості // НаУКМА. Наук. записки. – Т. 1 : Філософія та релігієзнавство. – 1996. – С. 42-48.
122. Християнська мораль і ідея національного відродження: сучасні колізії // Формування основ християнської моралі в процесі духовного відродження України : Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Кн. 2. – Острог, 1996. – С. 13-19.
123. Рец. : Пороки як чесноти? // День. – 1996. – 6 грудня. – Рец. на кн. : Энциклопедия пороков: Оправдание изъянов и слабостей человеческой природы. – Киев : Наук. думка, 1996. – 239 с.

1997

124. Етичні норми і цінності: проблема обґрунтування /Аболіна Т.Г., Єрмоленко А.М., Кисельова О.О., Малахов В.А.; відп. ред. В.А. Малахов. – К. : Стило, 1997. – С. 143 с.
Вступне слово. – С. 3-4.
Розд. II : Проблема обґрунтування етичних норм і цінностей в контексті культури: трансформація і межі онтологічного підходу. – С. 66-104.
Післямова. – С. 138-139.
125. Диалог, открытость, ответственность в межнациональных отношениях // Диалог украинской и русской культур : Материалы междунар. науч.-практ. конф. – Киев, 1997. – С. 173-175.
126. Діалог у християнській концепції виховання // Виховання молодого покоління на принципах християнської моралі в процесі духовного відродження України : Зб. наук. праць. – Острог, 1997. – С. 15-16.
127. До “політизації” етики в процесі вузівського викладання: профілактичні застереження // Етика та естетика в структурі сучасного гуманітарного знання : Матеріали наук.-теор. конф. – К., 1997. – С. 48-49.
128. Еврейская культура и диалогическое сознание // Єврейська історія та культура в Україні : Матеріали конф. – К., 1997. – С. 267-273.
129. Емануель Левінас : погляд із Києва // Дух і Літера. – 1997. – № 1-2. – С. 292-308.

130. Поезії // Філософські пошуки. – Вип. 4. – 1997. – С. 359-363.
131. Поезія // Егупец. – 1997. – № 3. – С. 218-219.
132. Преодоление молчания : свидетельство, ответание, исповедь / Малахов В., Чайка Т. // Метафизика исповеди : Пространство и время исповедального слова : Материалы междунар. конф. – СПб., 1997. – С. 17-19.
133. Про кївського естетика А.С.Канарського і його гурток / Чайка Т., Малахов В. // Кївські обрії : історико-філософські нариси. – К. : Стилос, 1997. – С. 194-202.
134. “Свята Русь” : спроба феноменологічного аналізу // Духовна спадщина Кївської Русі : Зб. наук. праць за матеріалами міжнар. семінару викладачів східноєвропейських унів. – Вип. 1. – Одеса : Маяк, 1997. – С. 30-36.
135. Суспільні ролі інтелігенції : Міждисцип. наук. семінар ім. Лисяка-Рудницького : [Виступи] // Дух і Літера. – 1997. – № 1-2. – С. 26-44.
136. Філософія кризи, або про самостійність думки // Веч. Київ. – 1997. – 7 серпня. – С. 13.
137. Французька думка в Університеті “Кієво-Могилянська Академія” : [Огляд] // Дух і Літера. – 1997. – № 1-2. – С. 393-395.
138. Хасиди. Hasids // Єврейський календар. 5757-5758. 1997-1999. – 1997.
139. Чому я не постмодерніст? // Дух і Літера. – 1997. – № 1-2. – С. 378-382.
140. Этика успеха и онтология национальной культуры, или Всё у нас получится // Российская идея успеха : экспертиза и консультация. – М.; Тюмень, 1997. – С. 75-85. – (Этика успеха : Вестник исследователей, консультантов и ЛПР. – Вып. 11).
141. Jewish culture under postmodernism conditions // Jews in a Changing World : Materials of the First International Conf. – Riga, 1997. – P. 138-141.
142. Ред. : Етичні норми і цінності : проблема обґрунтування / Т.Г. Аболіна, А.М. Єрмоленко, О.О. Кисельова, В.А. Малахов / відп. ред. В.А. Малахов. – К. : Стилос, 1997. – 143 с. – Відп. ред.

1998

143. М. Бубер і М. Бахтін : акценти філософії діалогу // Магістеріум : іст.-філос. студії. – Вип. 1. – 1998. – С. 4-9.
144. Віра та релігія в сучасній Україні : Міждисциплін. семінар ім. Лисяка-Рудницького : [Виступ] // Дух і Літера. – 1998. – № 3-4. – С. 29-44.
145. Вызов Катастрофы и формирование современной этики // Єврейська історія та культура в країнах Центральної та Східної Європи : Зб. наук. праць. – К., 1998. – С. 305-311.
146. Богданові Гавришківу – 70 // Літературна Україна. – 1998. – 25 червня. – С. 7.
147. Екзистенція як респонденція : національно-культурні типи діалогічності // Виховання молодого покоління на принципах християнської моралі в процесі духовного відродження України : Зб. наук. праць. – Острог, 1998. – С. 26-31.
148. Идентичность, диалог, ответственность : О философии нашего общения // Дружба народов. – 1998. – № 11. – С.152-163.
149. Культурология будущая и небудущая // Культурология как она есть и как ей быть. – СПб. : Эйдос, 1998. – С. 66-72. – (Международ. чтения по теории, истории и философии культуры. – Вып. 5).

150. Міф про міф. Національна міфологія як тема сучасної міфотворчості // Дух і Літера. – 1998. – № 3-4. – С. 76-83.
151. Поліфонія страху в філософській творчості Сьорена К'єркегора // Українська К'єркегоріана : Доповіді Міжнар. семінару. – Львів, 1998. – С. 115-121.
152. У напрямку етики // Філософська думка. – 1998. – № 4-6. – С. 57-71.
153. Філософія діалогу і проблема обґрунтування етики // Україна: людина, суспільство, природа : Тези доп. наук. конф. – К., 1998. – С. 81-82.
154. Французька думка в університеті “Києво-Могилянська академія” // Слово і час. – 1998. – № 7. – С. 1-2.
155. Холокост и этика : к проблеме актуальности религиозной традиции в современной культуре // Евреи в меняющемся мире : Материалы 2-й междунар. конф. – Рига, 1998. – С. 106-112.
156. Uwagi i widzenia senne // Colloquia communia. – 1998. – № 1. – S. 165-177.
157. Wspomnienie o kijowskim estetyku A.S. Kanarskim i jego kółku / Czajka T., Malachow W. // Там само. – S. 50-64.
158. Рец. : Карти країни Вади : прогулянка з задоволенням і не без моралі // Філософська думка. – 1998. – № 1. – С. 155-160. – Рец. на кн. : Энциклопедия пороков: оправдание изъянов и слабостей человеческой природы. – Киев : Наук. думка, 1996. – 240 с.

1999

159. Евреи и смерть (несколько соображений к культурно-антропологическому аспекту проблемы) // Библиейские исследования. Еврейская мысль : Материалы Шестой Ежегод. Междунар. Междисциплин. конф. по иудаике. – Ч. 1. – М. : Сэфер, 1999. – С. 116-122.
160. Культурная реальность и проблема обоснования этики // Искусство, образование, наука в преддверии III тысячелетия : Тез. докл. – Волгоград, 1999. – С. 32-34.
161. Легкое бремя Христа // Дружба народов. – 1999. – № 3. – С. 182-183.
162. Міф про міф. Національна міфологія як тема сучасної соціальної міфотворчості // Філософська об'єкція. – 1999. – № 1-2. – С. 43-51.
163. Нации не выбирают... // Дружба народов. – 1999. – № 12. – С. 177-187.
164. Толерантність і її межі: до етичного аналізу поняття // Україна – Європа: назустріч новому тисячоліттю (права людини, мир, демократія, толерантність, взаєморозуміння між народами). – К. : Стило, 1999. – С. 43-47.
165. Три етики / Nominem Quero. Studia z etyki, estetyki, historii nauki i filozofii, historii myśli społecznej. – Lublin, 1999. – S. 161-165.
166. “Тягар мій легкий”. Над сторінками Євангелія // Дух і Літера. – 1999. – № 5-6. – С. 311-320.
167. “Тягар мій легкий”. Роздуми над євангельським висловом // Острозька Академія. Наук. записки. – Т. 2, ч. 2 : Виховання молодого покоління на принципах християнської моралі в процесі духовного відродження України. – 1999. – С. 105-112.
168. Уникнення страждання як проблема біоетики // Філософська думка. – 1999. – № 3. – С. 136-139.

169. Рец. : Рыцарь устремленности : О Генрихе Батищеве и его книге / В.А. Малахов, Т.А. Чайка // Вопр. философии. – 1999. – № 4. – С. 139-147. – Рец. на кн. : Батищев Г.С. Введение в диалектику творчества. – СПб. : РХГИ, 1997. – 464 с.

170. Рец. [Рецензія] // Дух і Літера. – 1999. – № 5-6. – С. 456-458. – Рец. на кн. : Шрейдер Ю.А. Этика. Введение в предмет. – М. : Текст, 1998. – 272 с.

171. Рец. : [Рецензія] // Там само. – С. 458-460. – Рец. на кн. : Панченко В.І. Мистецтво в контексті культури. – К. : ТОВ Міжнар. фінансова агенція, 1998. – 191 с.

2000

172. Етика : курс лекцій : навч. посібник. – Вид. 2-е, перероб. і доп. – К. : Либідь, 2000. – 384 с.

173. Віра при світлі совісті. Роздуми про важкість віри // Острозька Академія.– Т. 3 : Виховання молодого покоління на принципах християнської моралі в процесі духовного відродження України. – Острог, 2000. – С. 187-193.

174. Гавань у поворота времен : Онтология Дома в “Белой гвардии” Михаила Булгакова // Вопр. литературы. – 2000. – № 4. – С. 326-336.

175. Голокост : альтернативи моральної рефлексії // Катастрофа європейського єврейства під час Другої світової війни. Рефлексії на межі століть : Зб. наук. праць. – К., 2000. – С. 178-181.

176. Діалогічна парадигма в єврейській і християнській традиціях та сучасні проблеми діалогу культур : [Виступ] // Юдео-християнський діалог культур в Україні : Стеногр. семінару. – Львів; К., 2000. – С. 20-21; 57; 71; 111.

177. До онтології романтизму (підхід до проблеми в контексті творчості Юліуша Словацького // Україна і Польща доби романтизму: образ сусіда : Матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 190-річчю з дня народження Юліуша Словацького. – Кременець, 2000. – С. 56-62.

178. Зваба правдошуканства // Філософсько-антропологічні студії 2000 : Європейський вектор та основні цінності української гуманістики. – Істина. Правда. Життя (до 70-річчя Мирослава Поповича) / відп. ред. Лютий Т.В. – К., 2000. – С. 175-181.

179. Здобуття мовчання (за матеріалами Києво-Печерського патерика) // НаУКМА. Наук. записки. – Т. 18 : Філософія та релігієзнавство. – 2000. – С. 29-31.

180. Критика антропоцентризму в роботах Г.С.Батищева // Антропоцентризм і віталізм: сучасний синтез. – Луцьк : Надстир'я, 2000. – С.154-159.

181. Эмманюэль Левинас: феномен “тщетного страдания” на грани онтологии и этики // Евреи в меняющемся мире : Материалы 3-й междунар. конф. – Рига, 2000. – С. 39-44.

182. “Левіафан” : плавання крізь віки : Передмова до укр. перекладу / Т. Польська, В. Малахов // Гоббс Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. – К. : Дух і Літера, 2000. – С. 5-11.

183. Молчание в диалоге – диалог в молчании // Мова і культура. – Вип. 1. – Т. 1 : Філософія язика и культуры. – К., 2000. – С. 116-120.

184. Послання від Аверинцева // День. – 2000. – 23 лютого.

185. Про добро та зло // Дзеркало тижня. – 2000. – 18 листоп. – С. 14.

186. Про постонтологічний підхід при розгляді феномена духовності // Людина: дух, душа, тіло : (Матеріали IV-ї Міжнар. наук.-теорет. конф.). – Суми : Собор, 2000. – С. 80-82.

187. Світло у темряві (до онтології розуму в філософії Паскаля) // *Sententiae* : Зб. наук. праць Спільки дослідників модерної філософії (паскалівського товариства). – Вінниця : Універсум, 2000. – № 1. – С. 5-12.
188. Три етики: к типологии этического сознания // *Оправдание морали* : Сб. науч. ст. к 70-летию проф. Ю.В. Согомонова / отв. ред.: В.И.Бакштановский, А.Ю. Согомонов. – М.; Тюмень, 2000. – С. 66-73.
189. Художня творчість у сучасному соціокультурному просторі: До 70-річчя д-ра філос. наук., проф. Мазепи В.І. // *Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності* : Зб. наук. праць. – К. : КДЛУ, 2000. – С. 315-330.
190. “Цимцум”: культурные параллели и человеческий смысл // *Материалы Седьмой Ежегод. Междунар. Междисциплин. конф. по иудаике.* – М. : Сэфер, 2000. – С. 99-100.
191. “Час націй”: проблеми виховання толерантності // *Харків. держ. пед. ун-т. Наук. вісник* № 10. – Сер. Філософія. – Вип. 4. – 2000. – С. 14-15.
192. Язык: личность, социум, государство: [Ответы на вопросы редакции журнала] // *Русско-украинский бюллетень.* – 2000. – № 6-7. – С. 89-147.
193. [Виступ] // *Intellect, Imagination, Intuition: Reflections on the Horizons of Consciousness: (VIII Internat. Sympos. on Philos. and Theory of Culture).* – St. Petersburg, 2000. – P. 52-53.
194. Le mythe sur le mythe: la mythologie nationale comme thème de la création contemporaine du mythe // *Euryopa études.* – 2000. – V. 10. – P. 83-92.
195. Speech and Silence in Old Rus'ian Culture: Toward the Problem of Typology / Malakhov V.A., Chaika T.A. // *Russian Studies in Philosophy.* – 2000. – V. 38. – № 4. – P. 34-52.

2001

196. Етика і політика : проблеми взаємозв'язку / Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАН ; відп. ред. В.А. Малахов. – К. : СтилоС, 2001. – 215 с.
Передмова. – С. 5-6.
Розд. 1 : “Біос політикос” : нарис етичних проблем. – С. 7-36.
197. Етика : курс лекцій : навч. посібник. – Вид. 3-є. – К. : Либідь, 2001. – 384 с.
198. Навчально-методичний комплекс з курсу “Етика для студентів денної та заочної форми навчання”. – К. : Міжнар. Соломонів ун-т, 2001. – 14 с.
199. Бесіди з етики (Дещо про етос) // *Колега* : Наук.-попул. журн. – 2001. – № 1. – С. 36-37.
200. Гавань у поворота времен. Онтология дома в “Белой гвардии” Михаила Булгакова // *Collegium* : Междунар. науч. журн. – 2001. – № 11. – С.150-158.
201. Мириться, а не міряться : [Інтерв'ю] // *Колегія* : Альманах християнської традиції. – К., 2001. – № 2. – С. 158-167.
202. Передмова до праці Е. Макінтайра “За чеснотою” // *Дух і Літера.* – 2001. – № 7-8. – С. 92-94.
203. Постонтологічний підхід і сучасні обриси духовності // *Вісн. Чернігів. держ. пед. ун-ту.* – Сер. Філософ. науки. – Вип. 8. – 2001. – С. 3-6.
204. Постонтология, или Как возможна ныне философия духа? // *Интеллект, воображение, интуиция* : размышления о горизонтах сознания (метафизический и

психологический опыт). – СПб. : Эйдос, 2001. – С. 19-31. – (Междунар. чтения по теории, истории и философии культуры. – Вып. 10).

205. Про щільність духу. Декілька міркувань за підсумками другого тисячоліття // Філософія. Антропологія. Екологія'2001 : Ноосферна альтернатива та нові пізнавальні стратегії / ред. В.Г.Табачковський . – К. : Стилос, 2001. – С. 38-41.

206. “Словник Аверинцева як альтернатива” : Міждисциплінар. семінар ім. Лисяка-Рудницького : [Виступ] // Дух і Літера. – 2001. – № 7-8. – С. 16-46.

207. Слово про доброго філософа / В. Малахов, Т. Чайка // Людина, яка здатна почути іншого : Вілену Сергійовичу Горському – 70 / уклад. Завгородній Ю. – К., 2001. – С. 11-13.

208. Сні про місто // Україна. – 2001. – № 5. – С. 26-27.

209. Сопрягая непреложность с неопределенностью // Фещенко – Скворцова И.Н. Острей кристалла : Сб. стихотворений и эссе. – К., 2001. – С. 3.

210. Толерантность и её границы: к этическому осмыслению понятия // Europejskie modele tolerancji. – Rzeszow, 2001. – S. 59-62.

211. Рец. :Україна – Росія: концептуальні основи гуманітарних відносин // Віче. – 2001. – № 6. – С. 157-159. – Рец. на кн.: Україна – Росія: концептуальні основи гуманітарних відносин / за наук. ред. О.П. Лановенка. – К. : Стилос, 2001. – 476 с.

212. Христологічні мотиви у творчості Г.Сковороди // Образ Христа в українській культурі / відп. ред. В.С. Горський. – К. : КМ Академія, 2001. – С. 103-115.

213. Цимцум : кросскультурные сопоставления // Запорожские еврейские чтения. – Вып. 5. – Запорожье : Диво, 2001. – С. 216-222.

214. Рец. : Не сообразуясь веку сему... О киевском сборнике Сергея Аверинцева // Collegium. – 2001. – № 11. – С. 208-210. – Рец. на кн.: Аверинцев С. София – Логос. Словарь. – Изд. 2-е, испр., и доп. – К. : Дух і Літера. – 2001. – 450 с.

215. Рец. [Рецензія] // Український гуманітарний огляд. – Вип. 5 / голов.ред. Н. Яковенко. – К. : Критика, 2001. – С. 233-238. – Рец. на кн. : Ткачук М.Л. Київська академічна філософія ХІХ – початку ХХ ст. : методол. проблеми дослідження. – К. : ВІПОЛ, 2000. – 248 с.

216. Етика і політика: проблеми взаємозв'язку / Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України; відп. ред. В.А. Малахов. – К. : Стилос, 2001. – 215 с. – Відп. ред.

2002

217. Апробативна етика // Філософський енциклопедичний словник / НАН України. Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди; редкол.: Шинкарук В.І. (голова); наук. ред.: Л.В. Озадовська, Н.П. Поліщук. – К. : Абрис, 2002. – С. 35-36.

218. Батьківщина // Там само. – С. 47-48.

219. Благо // Там само. – С. 58.

220. Вчинок // Там само. – С. 101.

221. Добро / Т. Аболіна, В. Малахов // Там само. – С. 164-165.

222. Етика // Там само. – С. 204-206.

223. Зло // Там само. – С. 227-228.

224. Категорії етики // Там само. – С. 275.

225. Лихо // Там само. – С. 330.

226. Мовчання // Там само. – С. 390.

227. Моральний вибір // Там само. – С. 399.
228. Моральність // Там само. – С. 399-400
229. Поведінка // Там само. – С. 490-491.
230. Подвиг // Там само. – С. 491.
231. Свобода в етиці // Там само. – С. 571.
232. Свобода волі // Там само. – С. 571-572.
233. Спілкування // Там само. – С. 603-604.
234. Бедность // Православная энциклопедия. – М. : Церковно-науч. центр “Православная энциклопедия”, 2002. – Т. 4. – С. 433-436.
235. Бессмертие // Там само. – С. 725-728.
236. Благоговение // Православная энциклопедия. – М. : Церковно-науч. центр “Православная энциклопедия”, 2002. – Т. 5. – С. 294-296.
237. Вера, верность, толерантность // Онтология диалога: метафизический и религиозный опыт / гл. ред. Л. Морева. – СПб. : Эйдос, 2002. – С. 103-111. – (Международ. чтения по теории, истории и философии культуры. – Вып. 12).
238. Віра, вірність, толерантність // Християнські цінності: історія і погляд у третє тисячоліття : Зб. наук. ст. – Острог, 2002. – С. 157-163.
239. Михаил Гэфтер: Холокост, совесть // Доля єврейської духовної та матеріальної спадщини в ХХ столітті : Зб. наук. праць : Матеріали конф. – К., 2002. – С. 80-88.
240. Демократія та моральна культура (з роздумів над ідейною спадщиною П.І. Новгородцева) // Ідея правової держави: історія і сучасність : Зб. наук. праць, присвяч. 135-річчю з дня народження П.І. Новгородцева. – К.; Луганськ, 2002. – С. 3-10.
241. Диалогическая парадигма в еврейской и восточно-христианской постсекулярной философии (Э.Левинас и Г.С.Батищев) // Евреи в меняющемся мире : Материалы 4-й междунар. конф. – Рига, 2002. – С. 59-63.
242. Діалогічна парадигма у постсекулярній філософії (Е. Левінас та Г. Батищев) // Вісник Чернігівського держ. пед. ун-ту. – Сер. Філософ. науки, 2002. – Вип. 14. – С. 27-29.
243. До методології дослідження вітчизняної філософської думки 60-80-х рр. ХХ ст. // Наукові записки НаУКМА. – 2002. – Т. 20 : Філософія та релігієзнавство. – С. 30-31.
244. Киевские медитации // Киевский альбом : Ист. альманах. – Киев : Задруга, 2002. – Вып. 2. – С. 8-13.
245. Кілька слів про переклад // Макінтайр Е. Після чесноти : Дослідження з теорії моралі. – К. : Дух і Літера, 2002. – С. 429-430.
246. О труде любви и о семейном мире // Вестник русского христианского движения. – Париж; Нью-Йорк; М. – 2002. – № 184. – С. 77-91.
247. Те саме // Семья в постатеистических обществах / сост. К. Сигов. – К. : Дух і Літера, 2002. – С. 98-108.
248. Про труд любові та про сімейну злагоду // Дух і Літера. – 2002. – № 9-10. – С. 60-70.
249. Слово про доброго філософа / Малахов В.А., Чайка Т.О. // Наукові записки НаУКМА. – 2002. – Т. 20 : Філософія та релігієзнавство. – С. 96.
250. Уязвимость любви // Вопр. философии. – 2002. – № 11. – С. 231-237.
251. Философия в городе (городская онтология и философское сознание) // Практична філософія. – 2002. – № 2. – С. 107-111.

252. Холокост: трагедія без катарсиса? // Ткума – Возрождение. – 2002. – № 7. – С. 2.
253. Те саме // Проблема Холокоста в Україні : Тез. докл. и сообщ. первой Междунар. науч. конф. – Вып. 1. – Запорожье, 2002. – С. 50-51.
254. Цимцум : іншокультурні аналогії та загальнолюдський сенс / Малахов В.А., Чайка Т.О. // Вісн. Соломонового ун-ту. – 2002. – № 8 : Юдаїка. – С. 23-27.
255. Що ж там, за чесною? : Післямова // Макінтайр Е. Після чесноти : Дослідження з теорії моралі. – К. : Дух і Літера, 2002. – С. 414-429.

2003

256. Апологія туризму (екзистенційно-етичний сенс туризму як різновиду подорожування // Наукові записки КУТЕП : Щорічник. – Вип. 3. – К. : Знання України, 2003. – С. 45-56.
257. “...И бремя Мое легко”. Размышления над страницами Евангелия // Культура. Хрысціянства. Адукацыя : Зб. навук. пр. – Мінск : НІА, 2003. – С. 75-84.
258. Навстречу новому просвещению // @ua. – 2003. – № 1. – С. 8-9.
259. По той бік благодаті // ”Українське кіно: ідентифікація у часі”: Хроніки громадських обговорень 2001-2003 рр. – К. Альтерпрес, 2003. – С. 142-145.
260. Покликання учнівства // Дух і Літера. – 2003. – № 11-12. – С. 100-107.
261. Призвание ученичества // Образование и семья в постатеистических обществах. – Киев : Дух і Літера, 2003. – С. 154-163.
262. Уроки владики Калліста // Калліст (Уер), єпископ. Внутрішнє царство. – К. : Дух і Літера, 2003. – С. 221-224.
263. Уроки владики Калліста // Калліст (Уэр), єпископ. Внутреннее царство. – Киев : Дух і Літера, 2003. – С. 269-273.
264. Феномен прикол // ДОКСА : Зб. наук. праць з філос. та філол. – Вип.3. – Одеса : Негоціант, 2003. – С. 179-185.
265. Рец. [Рецензія] // Дух і Літера. – 2003. – № 11-12. – С. 449-453. – Рец. на кн. : Сирцова О.М. Апокрифічна апокаліптика : Філософська екзегеза і текстологія з виданням грецького тексту Апокаліпсиса Богородиці за рукописом XI ст. – К. : КМ Academia; Пульсари, 2000. – 326 с.

2004

266. Етос і мораль у сучасному світі / відп. ред. Малахов В.А. – К. : ПАРАПАН, 2004. – 200 с. Вступне слово. – С. 3-6.
- Розд. 5 : По той бік опозиції етосу і моралі: постонтологічні аспекти моральності. – С. 100-116.
- Розд. 6 : Етос толерантності на зламі століть. – С. 117-175.
267. Етика : курс лекцій : навч. посібник. – Вид. 5-е. – К. : Либідь, 2004. – 384 с.
268. М.М. Бахтин и Г.С. Батищев: к выявлению духовных основ философии диалога // Пути просвещения и свидетели правды: Личность. Семья. Общество / сост. К. Сигов. – Киев: Дух і Літера, 2004. – С. 221- 226.
269. Те саме // Християнська думка : Київське Релігіоз.-філос. общество. – 2004. – Вып. 1. – С. 95-97.

270. Бубер Мартін (Мордехай) / В.А. Малахов, М.Д. Феллер // Енциклопедія сучасної України. – Т. 1 : Біо-Бя / голов. ред.: Дзюба І.М., Жуковський А.І., Романів О.М. – К., 2004. – С. 503-504.
271. Век джаза прийшов на Україну (Записки юного філософа) // Collegium : Міжнарод. науч. журнал. – 2004. – Вип. 14. – С. 145-156.
272. Диалог и жертва: к проблеме духовной открытости // Вера – диалог – общение: проблемы диалога в церкви : Материалы междунар. науч.-богослов. конф. – М. : Свято-Филаретов. православно-христианск. ин-т, 2004. – С. 308-315.
273. Етика та виховання людяності : Вступне слово // Дух і Літера. – 2004. – № 13-14. – С. 342-345.
274. Людяність як межа моральна цінність за умов сьогодення // Етика і культура : Актуальні етичні проблеми у сфері культури : Матеріали Міжнарод. наук. конф. – Ч. 1. – К., 2004. – С. 13-14.
275. Мера человеческого как регулятивная идея культуры и актуальные альтернативы жизнепонимания // Дифференциация и интеграция мировоззрений: философский и религиозный опыт. – СПб. : Эйдос, 2004. – С. 45-51. – (Международ. чтения по теории, истории и философии культуры. – Вип. 18).
276. Навздогін минути правді // Критика. – 2004. – Ч. 3. – С. 15-17.
277. Приношение Аверинцева // Пути просвещения и свидетели правды: Личность. Семья. Общество / сост. К. Сигов. – Киев : Дух і Літера, 2004. – С. 310-324.
278. Про релевантність засад асиметричної етики у ставленні до позалюдської реальності // Другий національний конгрес з біоетики з міжнарод. участю. – К., 2004. – С. 69-70.
279. Самотній голос людини // Сучасність. – 2004. – № 2. – С. 71-74.
280. Етос і мораль у сучасному світі / відп. ред. Малахов В.А. – К. : ПАРАПАН, 2004. – 200 с. – Відп. ред.

2005

281. Вослед душе. – К. : ДУХ і ЛІТЕРА, 2005. – 62 с.
282. Узвимость любви. – Киев : Дух і Літера, 2005. – 560 с.
Рец. : Даренський В. Феноменологія християнського етосу // Дух і Літера, 2006. – № 15-16. – С. 498-515.
Рец. : Те саме // Філософ. думка. – 2007. – № 3. – С. 143-156.
283. Апологія туризму : Екзистенційно-етичний сенс туризму як різновиду подорожування // Філософські нариси туризму / відп. ред. Пазенок В.С. – К. : Укр. Центр духовної культури, 2005. – С. 123-135.
284. Етика як гуманітарна дисципліна: проблеми викладання в середній школі // Історія в школах України. – 2005. – № 6. – С. 4-6.
285. К характеристике стиля С.С. Аверинцева: артикуляция нюанса // Личность и традиция : Аверинцевские чтения. – Киев : Дух і Літера, 2005. – С. 295-305.
286. Міркування щодо концепції факультативного курсу “Основи християнської етики” // Мораль. Релігія. Освіта : Зб. наук. ст. і матеріалів / голов. ред. Колодний А. – К., 2005. – С. 85-88. – (Укр. релігієзнавство. – № 4).

287. Образ города в современном гуманитарном дискурсе: некоторые проблемные направления // Образ міста в контексті історії, філософії, культури : Києвознавчі читання / відп. ред. Попович М.В. – К. : ПАРАПАН, 2005. – С. 16-18.

288. Передмова (концепція Читань) // Там само. – С. 3-4.

289. Ред. : Образ міста в контексті історії, філософії, культури : Києвознавчі читання / редкол. : В. Горський, М. Громов, В. Кізіма... В.Малахов. – К. : ПАРАПАН, 2005. – 199 с. – Чл. редкол.

2006

290. Етика : курс лекцій : навч. посібник. – Вид. 6-е. – К. : Либідь, 2006. – 382 с.

291. Етика спілкування : навч. посібник. – К. : Либідь, 2006. – 398 с.

292. Вчинок // Енциклопедія Сучасної України. – Т. 5 : Вод–Гн / співголови: Дзюба І.М., Жуковський А.І., Романів О.М. – К., 2006. – С.239.

293. Гавришків // Там само. – С. 275.

294. Гедонізм // Там само. – С. 434.

295. Город за пределами идентичности: смыслообраз города как способ чтения и творчества // Человек. История. Весть. – Киев : Дух і Літера, 2006. – С. 261-264.

296. “Дурной глаз” в культуре: к осмыслению постсоветского опыта // Первый Российский культурологический конгресс : Тез. докл. – СПб. : Эйдос, 2006. – С. 229-230.

297. “Есть такая школа”: композиция А.А.Кораблева : [Дискуссия] // Донецька філологічна школа: підсумки і перспективи : Літературознав. зб. – Вип. 28. – Донецьк, 2006. – С. 197-211. – Учасник дискусії.

298. Етика для всіх : проблеми викладання курсу в загальноосвітній школі // Історія в школах України. – 2006. – № 10. – С. 6-8.

299. Эмманюэль Левинас: дискурс “против света” // Материалы Тринадцатой Ежегод. Междунар. Междисциплин. конф. по иудаике. – М. : Сэфер, 2006. – С. 125-135.

300. “Лихий погляд” у сучасному світоставленні // Філософія етнокультури та морально-естетичні стратегії громадянського самовизначення : Зб. наук. ст. / відп. ред. Личковах В.А. – Чернігів: ЦНТЕІ, 2006. – С. 21-24.

301. Людина, яка вміла радіти / В. Малахов, Т. Чайка // Критика. – 2006. – № 6. – С. 35.

302. Місто як предмет метафізичних досліджень / В. Малахов, Т. Суходуб // Totallogy : постнекласичні дослідження. – Вип. 14. – К., 2006. – С. 407-408.

303. Нації не вибирають... // Вісник Відродження. – К. : Християн. центр “Відродження”, 2006. – С. 36-38.

304. Феномен красоты sub specie postontologiae // Донецька філологічна школа : підсумки і перспективи : Літературознав. зб. – Вип. 28. – Донецьк, 2006. – С. 80-90.

305. Філософія “проти світла”, або що таке постонтологія? // Дух і Літера. – 2006. – № 15-16. – С. 164-168.

306. Рец. : Книга на часі / В. Малахов, Т. Чайка // Філософ. думка. – 2006. – № 1. – С. 158-160. – Рец. на кн.: Мовчан В.С. Історія і теорія етики : курс лекцій : навч. посібник. – Дрогобич : КОЛО, 2003. – 512 с.

307. Ред. : Філософія етнокультури та морально-естетичні стратегії громадянського самовизначення : Зб. наук. ст. / редкол.: Аболіна Т.Г., Бітаєв В.А., Єрмоленко А.М., Малахов В.А. – Чернігів : ЦНТЕІ, 2006. – 180 с. – Чл. редкол.

2007

308. Цивілізаційні виміри моральності: зміна парадигм / НАН України. Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди; відп. ред. Малахов В.А. – К. : Наук. думка, 2007. – 159 с.

Вступне слово. – С. 3-8.

Розд. I : Мораль на межі людського: виклики сьогодення. – С. 9-40.

309. [Выступления] // Кораблев А.А. Донецкая филологическая школа : Ретроспекции. – Вып. 5. – Горловка : ГГПИИЯ, 2007. – С. 202, 210-214.

310. Україна : Чорнобильський рахунок : [Відповідь на запитання часопису] // Дух і Літера. – 2007. – № 17-18. – С. 126-146.

311. Номо obses. Феномен заложничества и человеческая идентичность // Человеческая целостность и встреча культур: Успенские чтения / сост. К. Сигов. – Киев : Дух і Літера, 2007. – С. 83-107.

312. Феномен красоты sub specie postontologiae : [Дискуссия] // Кораблев А.А. Донецкая филологическая школа : Ретроспекции. – Вып. 5. – Горловка; ГГПИИЯ, 2007. – С. 157-164.

313. Эстетическая категоризация философского опыта: возможность и смысл // Творчасць. Філасофія. Мастацтва : Матэрыялы II Міжнар. навук.-практ. канф. – Мінск, 2007. – С. 13-20.

314. Рец. : [Рецензія] / Малахов В., Чайка Т. // Дух і Літера. – 2007. – № 17-18. – С. 532-540. – Рец. на кн. : Мадиевский С.А. Другие немцы. Сопротивление спасателей в третьем рейхе. – М. : Дом еврейской книги, 2006. – 112 с.

315. Рец. : [Рецензія] // Там само. – С. 511-518. – Рец. на кн. : Мазепа В.І. Культуроцентризм світогляду Івана Франка. – К. : ПАРАПАН, 2004. – 232 с.

316. Ред. : Цивілізаційні виміри моральності: зміна парадигм / НАН України. Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди; відп. ред. Малахов В.А. – К. : Наук. думка, 2007. – 159 с. – Відп. ред.

2008

317. Право бути собою. – К. : ДУХ і ЛІТЕРА, 2008. – 331 с.

318. Антрополог, не зашкодь! // Філософсько-антропологічні студії'2008. Філосо. антропологія та сучасність (пам'яті В.Г. Табачковського). – К. : СтилоС, 2008. – С. 150-153.

319. Дружба как род любви // Дружба: её формы, испытания и дары: Успенские чтения / сост. К. Сигов. – К. : ДУХ і ЛІТЕРА, 2008. – С. 129-134.

320. Парадигма общения в философском творчестве Г.С.Батищева // Вопросы философии. – 2008. – № 10. – С. 103-115.

321. Сказання про Бориса і Гліба: тема жалості // Несторівські студії: Книга та книжність в духовній культурі Київської Русі : Наук. допов. – К. : Фенікс, 2008. – С. 44-53.

322. Феномен стражденності на межі онтології та етики // Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування : Зб. наук. праць. – Вип. 2, ч. 2. – Рівне, 2008. – С. 11-17.

323. The St. Andrew's Tradition and Some Particular Features of the Christian Conception of Calling // International conference commemorating 800 years of the translation of relics of St. Andrew, the First Called to Amalfi "St. Andrew the Apostle and the Christian Oecumene: Theological, Cultural and Historical Significance of St. Andrew for Contemporary World and ChristianUnity". – Freising, 2008. – P. 2.

324. Рец. : Habent sua fata libelli (епізод з української кантiани) // Філософська думка. – 2008. – № 5. – С.165-167. – Рец. на кн. : Кант І. Естетика / пер. з нім. Б.Гавришкова. – Львів : Аверс, 2007. – 360 с.

В.А.Малахов, про нього :

Малахов Віктор Аронович // Хто є хто в українських суспільних науках. – К. : Вид-во "К.І.С.", 1998. – С. 206-207.

Малахов Віктор Аронович // Філософський енциклопедичний словник / за ред. В.І.Шинкарука. – К. : Абрис, 2002. – С. 357-358.

ЗМІСТ

Вступне слово.....	3
Малахов Віктор Аронович.	
Найважливіші дати життя та діяльності.....	7
Хронологічний покажчик друкованих праць	
Малахова Віктора Ароновича.....	8

Наукове видання

Малахов Віктор Аронович

Бібліографічний покажчик

Серія: «Вчені національної академії наук України»

Авторська правка

Художнє оформлення Ничай І.Б.

Верстка Ничай І.Б.

Підп. до друку 03.06.2009р.
Формат 70x100/16. Папір офсетний, Ум. друк. арк. 2,11
Гарн. Times. Офсетний друк. Наклад 300 прим.